

Hele landet i bruk?

Simen Markussen

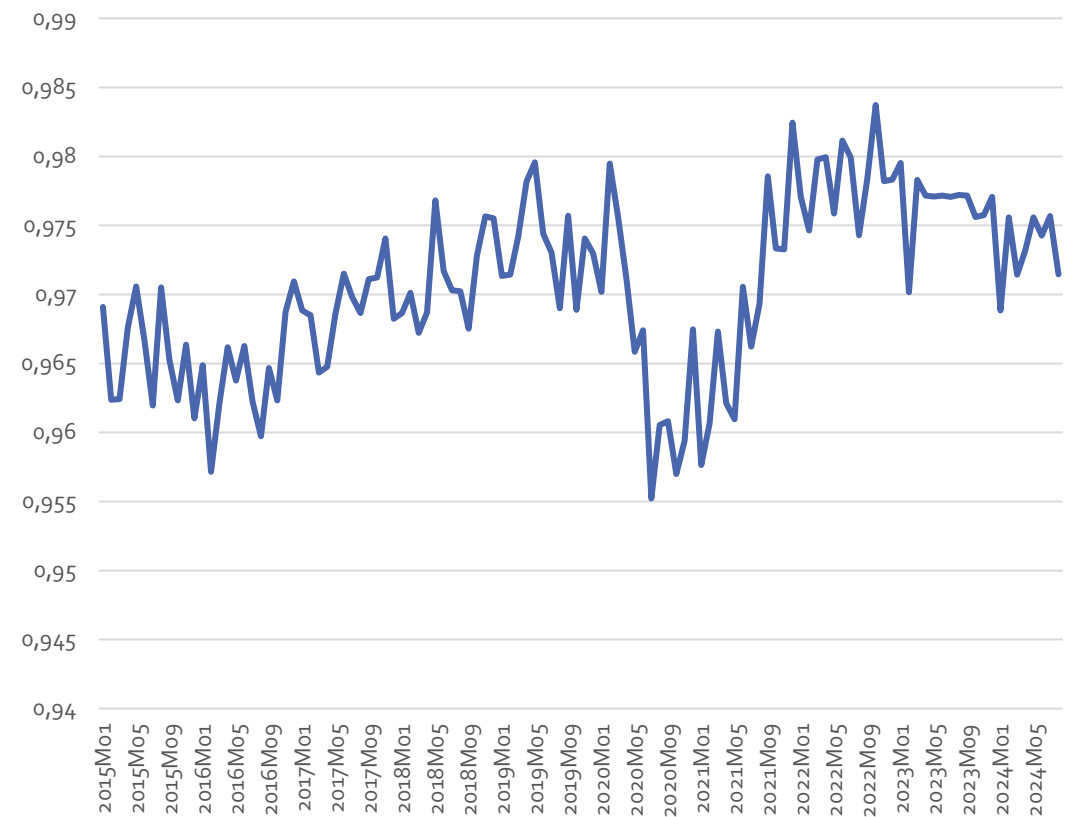
Frischsenteret

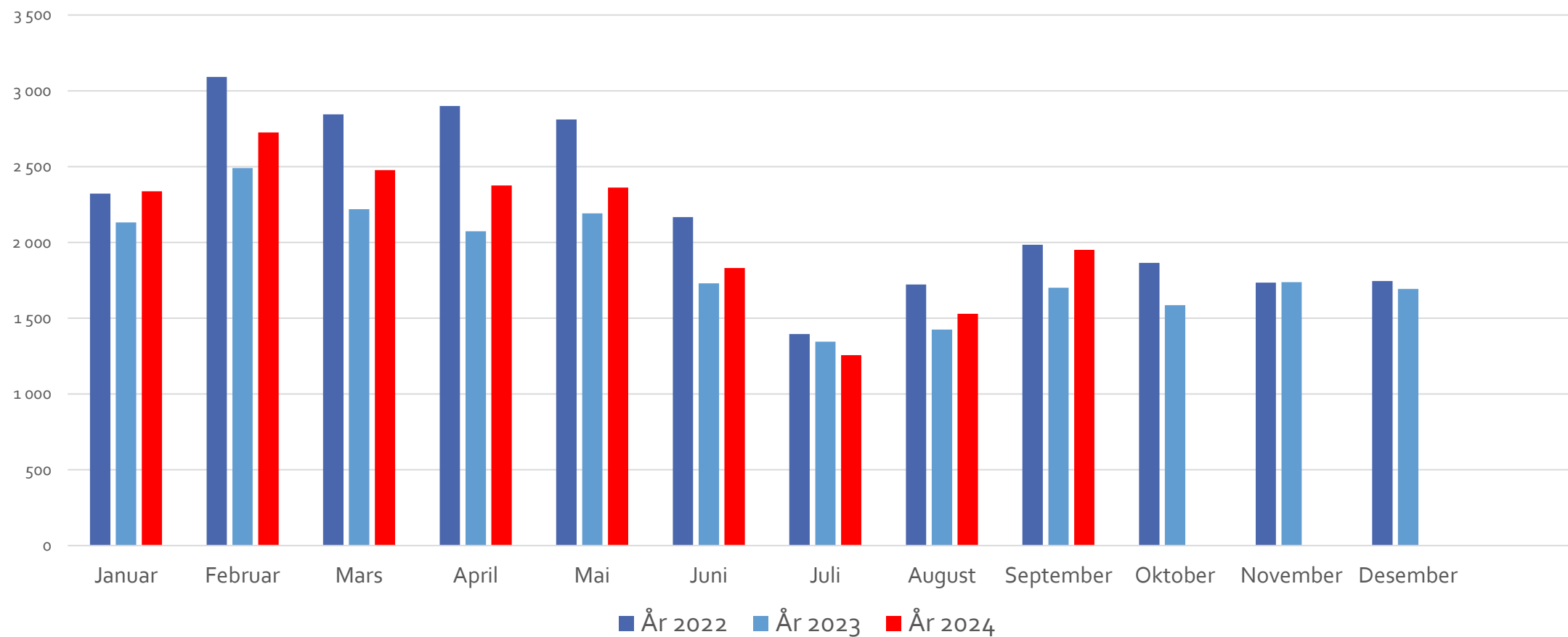
Alle lett tilgjengelige ressurser er i sving

- 97,5% av arbeidsstyrken er i jobb!

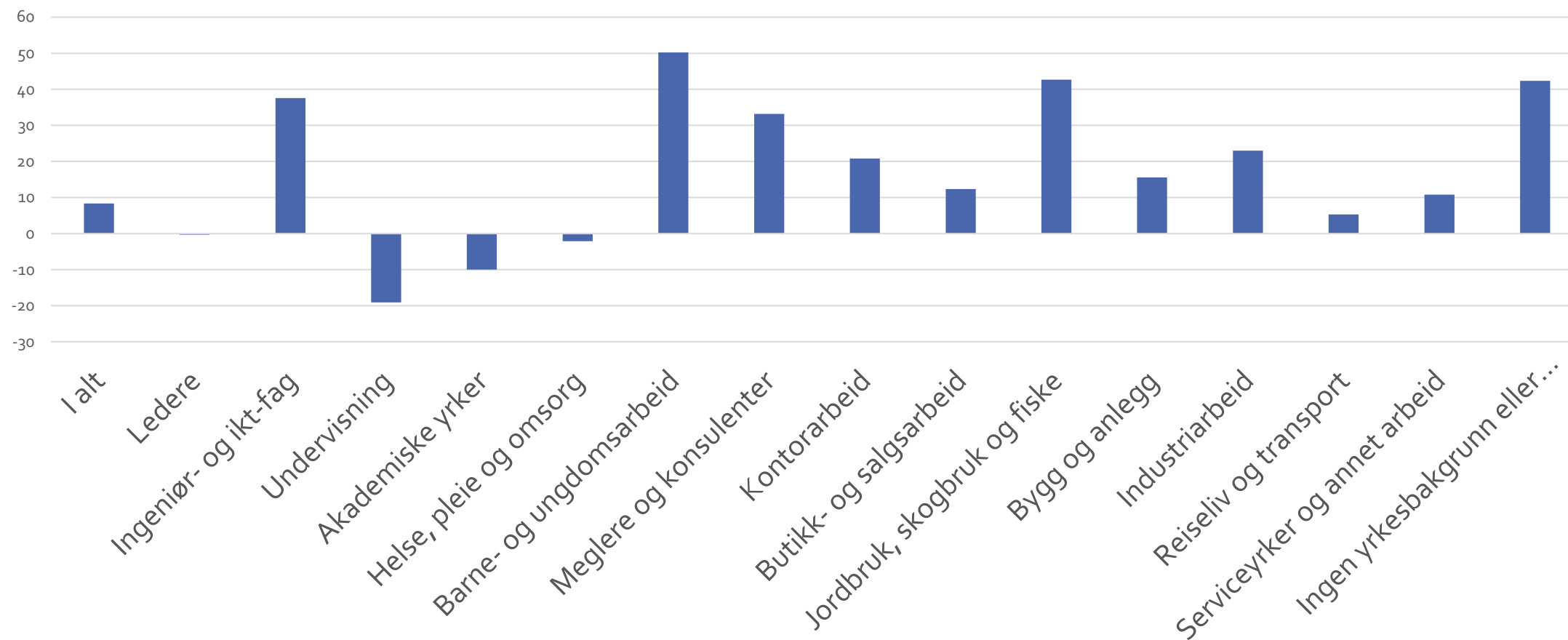
Sysselsatte som andel av arbeidsstyrken (AKU, 25-74 år)

Ingen tegn til fall i ledige stillinger registrert hos NAV

Endring fra i fjor (%)

Riktig budsjett til rett tid?

- Makroøkonomisk situasjon
 - Høy sysselsetting og høy etterspørsel etter arbeidskraft
- Ressurstilgang
 - Masse penger: Utgiftene strekker ikke til innenfor handlingsregelen
 - Store ambisjoner: Lite tilgjengelig arbeidskraft

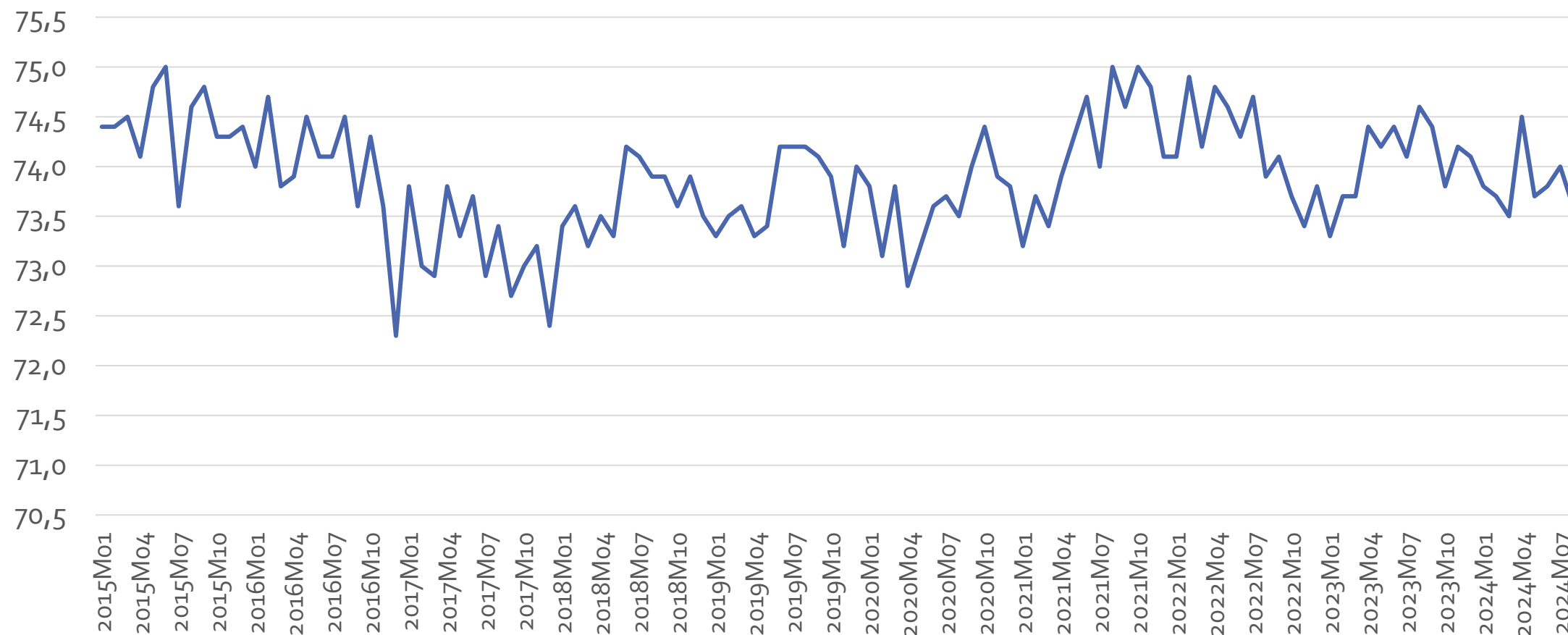

To typer utgifter

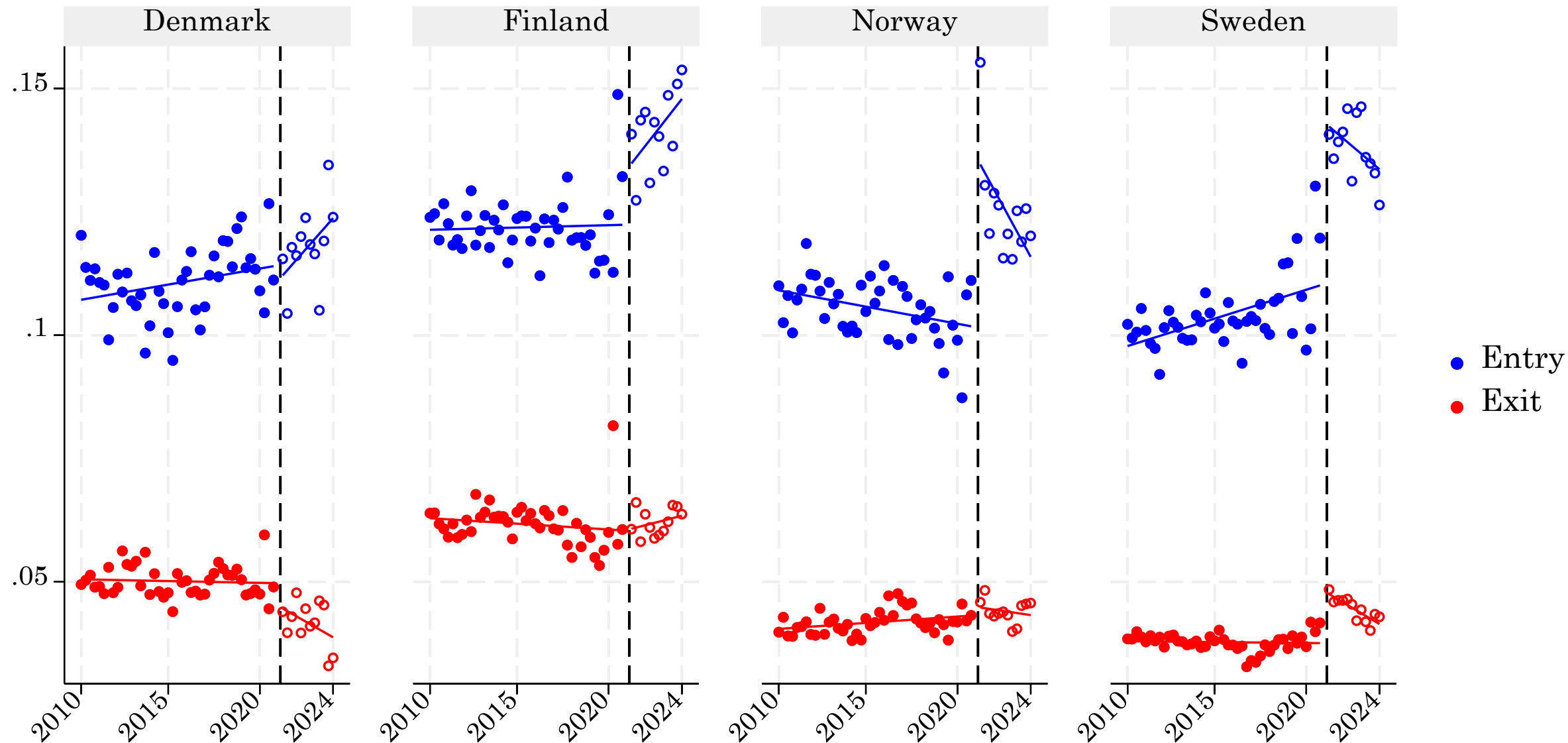
- «Kapasitets*utnyttelse*»
 - «Mer penger til forsvaret for å styrke personellsituasjonen»
 - Krever at forsvaret legger beslag på mer arbeidskraft – og siden det er en begrenset ressurs innebærer det at andre får mindre av den
 - Hard kamp om arbeidskraften øker lønningene
- «Kapasitets*utvidelse*»
 - Tiltak for å øke tilgangen på de ressursene man mangler
 - I dette tilfellet: Som øker arbeidsstyrken
 - Hvis det lykkes er det et kinderegg
 - Flere oppgaver kan løses
 - ..uten økt lønnsvekst
 - ..på sikt reduserte trygdeutgifter

Arbetsstyrken i % av befolkningen, (AKU, 25-74 år)

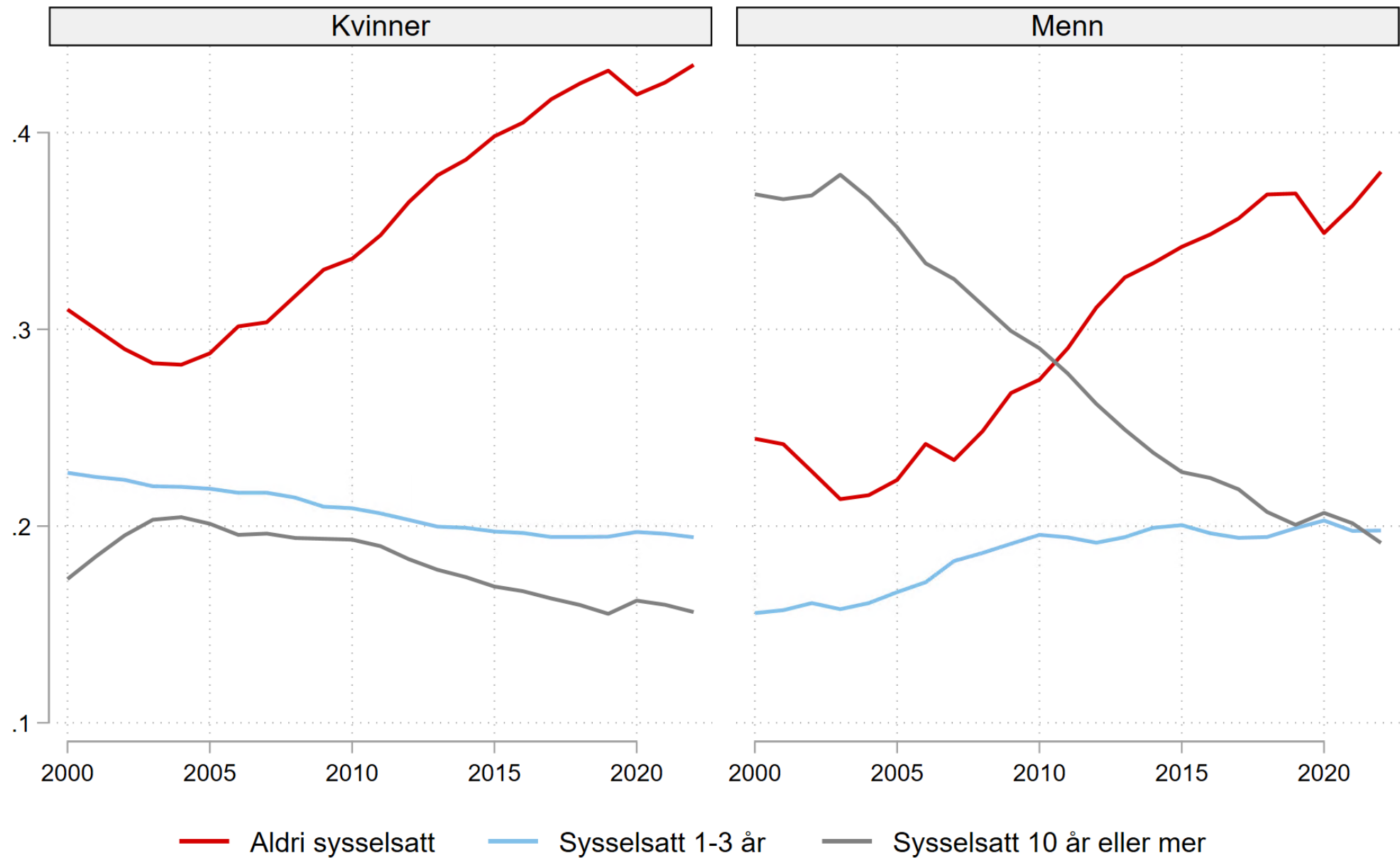

Bevegelser inn og ut av arbeidsstyrken over tid: Eurostat, strømningstall, kvartal

Entry: Fraction of outside labor force that enter employment or unemployment
Exit: Fraction of employed or unemployed that enter outside labor force

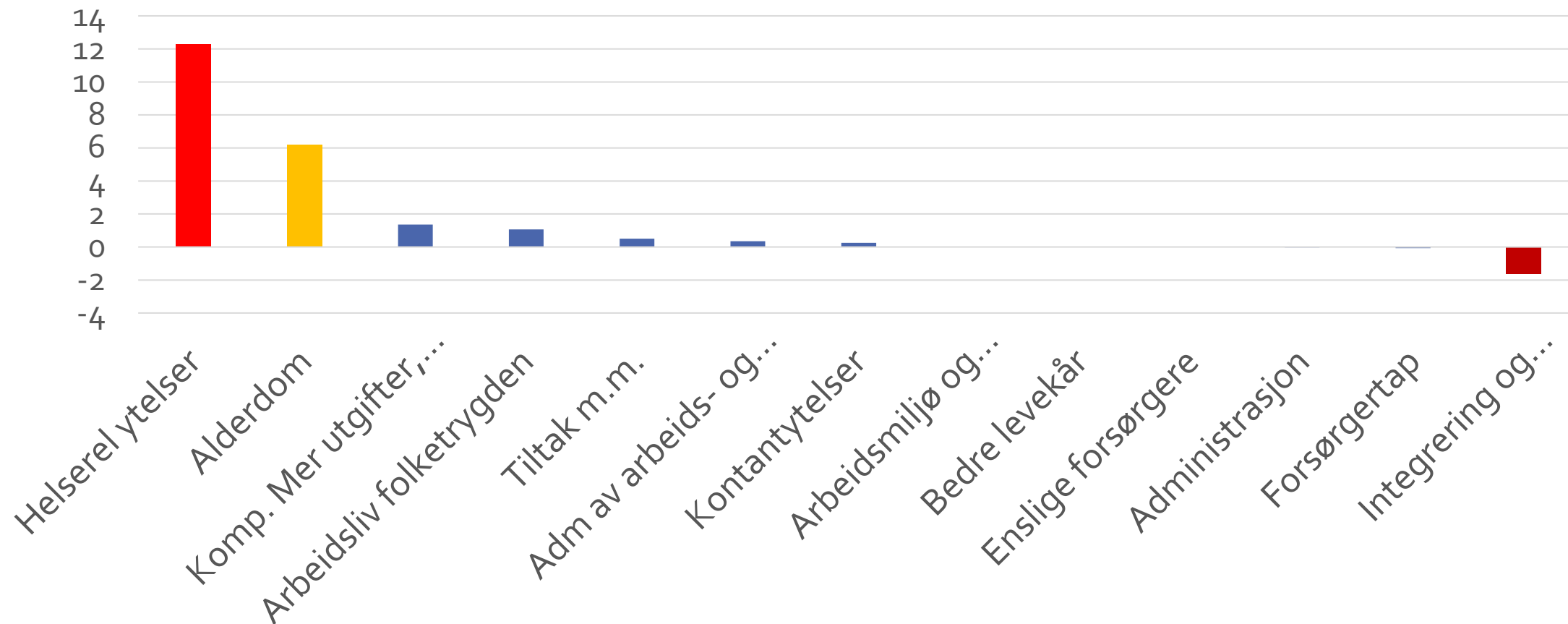
Et endret utenforskap: Færre har lang arbeidserfaring, flere har aldri vært i jobb

Andeler av ikke-sysselsatte bosatte 30-50 år, sysselsetting = yrkesinntekt > 3G

Hva er de største «satsningene» i Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett?

Endring fra saldert budsjett 2024 i mrd. kroner – fratrullet 4%

Er det et paradoks at i en situasjon hvor vi sårt trenger mer arbeidskraft først og fremst «investerer» i ytelser som mottas for ikke å jobbe?

Meld. St. 33

(2023–2024)

Melding til Stortinget

En forsterket arbeidslinje

– flere i jobb og færre på trygd

Regjeringens plan for kapasitetsbygging

- Mål: 82 (83) % sysselsettingsandel i alder 20-64. (2023: ca. 80)
- Økt tiltaksbruk, mindre konjunkturstyrt
- Mer utdanning/opplæring som tiltak
- Forsøk med nytt arbeidsrettet ungdomsprogram med statlig inntektssikring
- Utvikle lokale arbeidsrettede lavterskeltilbud (i utvalgte kommuner)
- Utvikle modeller for opplæring og kvalifisering på arbeidsplassen
- Økt bruk av lønnstilskudd, også varig lønnstilskudd som et alternativ til uføretrygd
- Forsøk i utvalgte kommuner om hvordan man kan benytte lønnstilskudd

..og hva finner vi igjen i budsjettet i form av bevilgninger?

- Økt tiltaksbruk, mindre konjunkturstyrt: ca. 500 mill.
- Forsøk med nytt arbeidsrettet ungdomsprogram med statlig inntektssikring: 30 mill. (til saksbehandlings-system i NAV)
 - Fireårig lønnstilskudd for utsatte unge som står i fare for å bli uføretrygdet, eller som allerede er det

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Utgiftskapittel: 600–672, 2470, 2541–2542, 2620–2686

Inntektskapittel: 3605–3672, 5470, 5701–5705

Videre oppfølging av «planen for kapasitetsbygging»

- Forsøk med lønnstilskot (2): Auka bruk av lønnstilskot i utvalde kommunar.
 - Kommunane er store arbeidsgivarar, og fleire vil trenge arbeidskraft i tida framover.
 - Forsøket skal gi fleire som står utanfor arbeidslivet moglegheiter for å jobbe, enten i nye kommunale stillingar som eit resultat av oppgåvedeling, eller i allereie etablerte stillingar.
- Forsøk med arbeidsretta ungdomsprogram med rett til ei ny ungdomsyting, der nedsett helsetilstand ikkje er eit inngangsvilkår.
 - Inntektsikringsordninga føreset at arbeidsretta aktivitet blir gjennomført.

▪

Kapasitetsbygging i andre budsjett

- Kunnskapsdepartementet:
 - Rett til opplæring fram til fullført VGO, viderefører bevilgning
 - Videreføre tilskudd til tiltak for å kvalifisere og formidle flere til læreplass
 - 15 mill. til en forsøksordning med tilskudd til bedrifter som tar inn voksne med ulike utfordringer i et opplæringsløp
- Finansdepartementet (skatt)
 - En viss skattelette for lave inntekter, trolig svært lite betydning for andelen som deltar i arbeidsmarkedet

Alt handler ikke om trygd/jobb

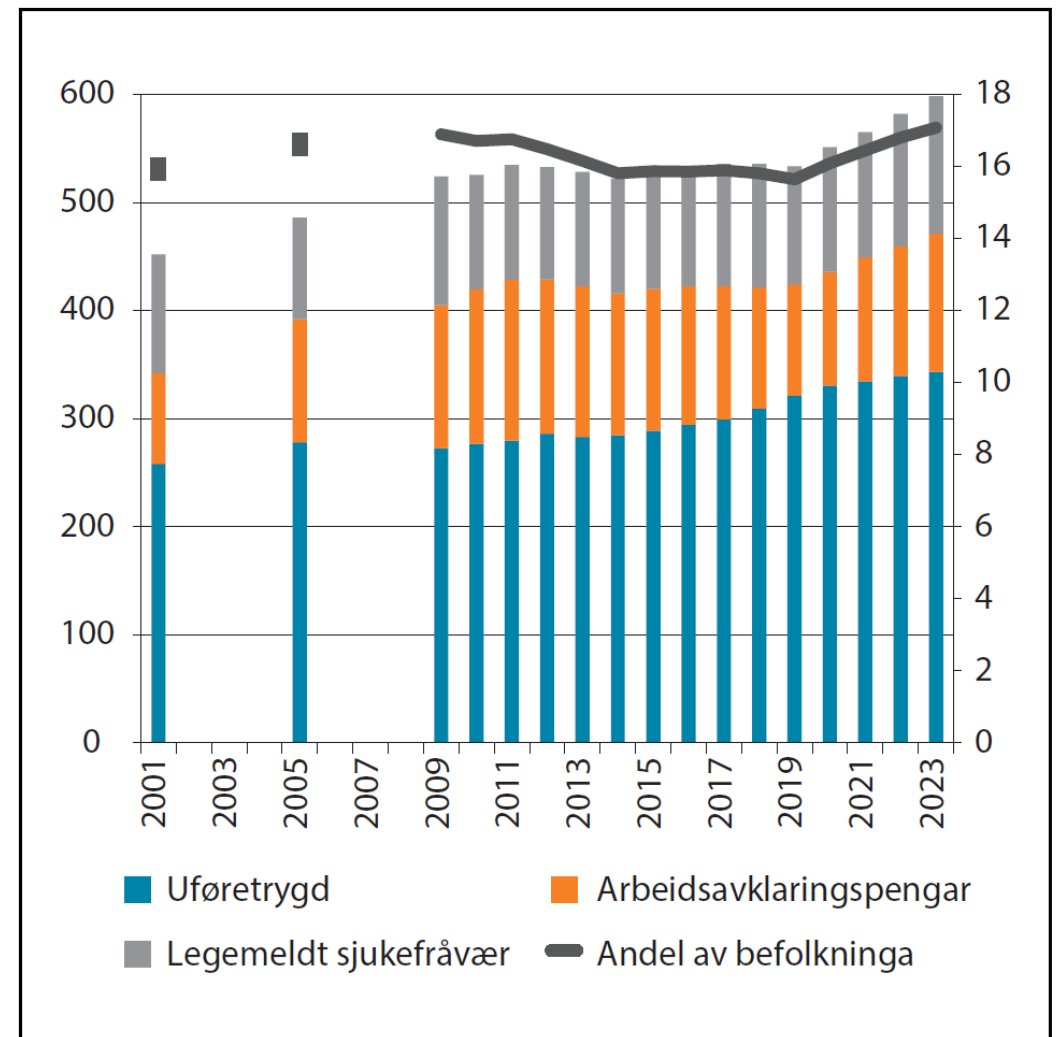
- Eldre arbeidstakere
 - Generelt gunstig utvikling i helse, trygd, sysselsetting
 - Avvikling/moderering av særaldersgrenser i offentlig sektor
- Livslang læring
 - På ingen måte noen stor satsing i Kunnskapsdep., men samtidig er en modell for videreutdanning kanskje i emning som følge av
 - Nytt finansieringssystem for UH
 - Egenbetalingsforskriften

Står virkemidlene i stil med utfordringen vi står overfor?

Forsøkene har potensial til å ha stor betydning, men fra bevilgninger og omtale er det vanskelig å vurdere.

Regjeringen har også (tidligere) varslet et mulig forsøk om arbeidsfradrag i skattesystemet – har også et visst potensial

Figur 3.21 Estimat på antal tapte årsverk knytte til mottak av helserelaterte ytingar (venstre akse) og som andel av befolkninga 18–66 år (høgre akse). Antal i tusen. Andel i pst. Tapte årsverk i løpet av året for 2001, 2005, 2009–2023

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Innføre en aktivitetsreform for nye mottakere av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, slik at de som kan jobbe noe, gis en jobbgaranti som sikrer reell mulighet til å kombinere trygd og arbeid.

NAV skal ha et overordnet ansvar for å sikre jobber tilpasset denne gruppen, samtidig som kommunene får en plikt til å sikre at denne gruppen får jobb.

Ordningen skal fases inn gradvis og starte med de unge. Kommunenes merkostnader skal dekkes.

Hurdalsplattformen

